

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий менеджмент

вид дисципліни, шифр за ОП	<i>вибіркова ВК П 1</i>
семестр	<i>3-й</i>
кількість кредитів ЄКТС	<i>5</i>
форма підсумкового семестрового контролю	<i>диференційований залік</i>
мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>
кафедра	<i>менеджменту і публічного адміністрування</i>

для здобувачів вищої освіти:

рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський) рівень</i>
галузь знань	<i>07 Управління та адміністрування</i>
спеціальність	<i>073 Менеджмент</i>
освітня програма	<i>Менеджмент організацій і адміністрування</i>
форма навчання	<i>заочна</i>

2024 – 2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Розробник:

Наталія КОНДРАТЕНКО, д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування

підпис

Робочу програму схвалено на засіданні **кафедри менеджменту і публічного адміністрування**

Протокол від «20» серпня 2024 року № 1

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає освітній програмі:
освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій і адміністрування»

Гарант освітньої програми

Марина БОРОВИК, д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування

підпис

Заступник директора Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту

Ірина ПИСАРЕВА, канд. екон. наук, доцент

підпис

1. Мета дисципліни

Формування знань і навичок щодо управління фінансами організації, які дозволяють приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення її запланованого фінансового стану на всіх стадіях життєвого циклу.

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення дисципліни Фінансовий менеджмент безпосередньо спирається на базові знання з дисциплін: Міжнародні комунікації, Інформаційні системи і технології в управлінні організацією, Менеджмент організацій, Стратегічна діагностика потенціалу організації.

3. Результати навчання

Програмний результат навчання	Методи навчання	Форми оцінювання	Результати навчання за дисципліною
ВРН 1. Вміти розробляти фінансову стратегію організації, проектувати її на поточний період, проводити комплексний аналіз фінансових показників організації, інтерпретувати його результати та приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення запланованого фінансового стану організації як в поточному, так і стратегічному періодах з використанням сучасних інформаційних технологій	Словесні, наочні, практичні (пояснювально-ілюстративний); аудиторні та дистанційні; розв'язання ситуацій; самостійна робота	Усне або письмове опитування; письмовий контроль; тестування у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE; практична перевірка умінь і навичок; письмовий підсумковий залік	ВРН 1.1 Знати теоретичні та методологічні основи фінансового менеджменту ВРН 1. 2 Мати навички управління активами, капіталом і грошовими потоками організації ВРН 1. 3 Вміти розробляти та реалізовувати фінансову стратегію організації

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 Фінансовий менеджмент

Змістовий модуль 1 Теоретичні та методологічні основи управління фінансовими ресурсами організації

Розглядаються сутність фінансового менеджменту та теоретичні основи управління фінансовими ресурсами організації. Визначаються завдання фінансового менеджменту. Досліджуються методологічні засади, організаційні особливості та правове забезпечення управління фінансовими ресурсами організації. Визначаються цілі і завдання фінансових служб організації. Розглядається інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.

Змістовий модуль 2 Управління активами, капіталом і грошовими потоками організації

Розглядається сутність поняття активів організації. Досліджуються принципи управління оборотними та необоротними активами та їх аналіз. Розглядається сутність та задачі управління капіталом організації. Досліджується методи управління структурою капіталу на основі фінансового левериджу. Розглядається сутність управління формуванням позикових фінансових ресурсів організації. Досліджується сутність та завдання управління грошовими потоками організації. Розглядаються принципи оптимізації та планування обсягів та структури грошових потоків організації.

Змістовий модуль 3 Розробка та реалізація фінансової стратегії організації

Розглядаються сутність фінансової стратегії організації та методи її розробки. Досліджується сутність стратегічного фінансового аналізу та методи його здійснення. Розглядаються принципи формування стратегічних цілей фінансової діяльності та процес прийняття стратегічних фінансових рішень. Досліджується методичний інструментарій врахування фактору ризику при формуванні фінансової стратегії організації та засоби обґрунтування управлінських рішень в умовах ризику невизначеності. Досліджується система внутрішніх та зовнішніх механізмів фінансової стабілізації організації. Розглядається сутність антикризового фінансового управління.

5. Структура навчальної дисципліни і розподіл часу

Змістові модулі	Кількість годин				
	усього	лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ 1	150	6	6	-	138
Змістовий модуль 1	30	2	2	-	26
Змістовий модуль 2	30	2	2	-	26
Змістовий модуль 3	45	2	2	-	41
Індивідуальне завдання	30	-	-	-	30
Підсумковий семестровий контроль	15	-	-	-	15

6. Теми лекцій

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1		
Сутність управління фінансами організації	Сутність, складові та основні завдання фінансового менеджменту. Основи управління фінансовими ресурсами організації. Принципи управління фінансами організацій. Фінансовий механізм. Фінансові методи. Фінансові важелі. Головні напрямки використання фінансових ресурсів підприємства. Структура фінансових ресурсів підприємства. Фінансове управління поточною діяльністю підприємства. Функції фінансового менеджменту.	1
Методичні основи системи забезпечення управління фінансовими ресурсами організації	Методологічні засади управління фінансовими ресурсами організації. Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту. Принципи організаційного забезпечення фінансового менеджменту. Організаційна структура «центрів відповідальності». Цілі і завдання фінансових служб підприємств. Організаційні особливості та правове забезпечення управління фінансовими ресурсами організації. Правові основи фінансів окремих суб'єктів господарювання. Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Класифікаційні складові інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Підготовка фінансової звітності. Показники системи інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Класифікація внутрішніх і зовнішніх джерел інформації.	1
Змістовий модуль 2		
Управління активами організації. Управління капіталом організації	Сутність поняття активів підприємства. Предметна сутність активів, як економічних ресурсів. Функціональна направленість активів. Господарське використання активів. Активи - майнові цінності підприємства. Активи як об'єкт інвестування капіталу. Рівень вартості активів. Ризики використання активів. Оборотні та необоротні активи підприємства. Оборотні активи як натурально-речовинна категорія. Оборотні активи як вартісна категорія. Склад та структура оборотних активів. Види запасів. Власні та позикові кошти. Залучені кошти. Сутність та склад необоротних активів. Аналіз оборотності активів. Сутність та задачі управління капіталом підприємств. Характеристики капіталу. Роль капіталу в економічному розвитку підприємства. Статутний капітал. Додатковий капітал. Резервний капітал. Способи фінансування підприємства за	1

	рахунок власних коштів. Емісія акцій. Використання позичкового капіталу. Ефект фінансового левериджу. Диференціал фінансового левериджу. Управління формуванням позикових фінансових ресурсів підприємства. Диференціація фінансових зобов'язань. Етапи формування політики залучення підприємством позикових засобів. Фінансовий лізинг. Товарний (комерційний) кредит. Внутрішня кредиторська заборгованість. Фактори, які впливають на вартість підприємства.	
Управління грошовими потоками організації	Сутність та завдання управління грошовими потоками. Основні положення ефективного управління грошовими потоками підприємства. Класифікація грошових потоків. Принципи управління грошовими потоками підприємства. Оптимізація грошових потоків підприємства. Основні цілі оптимізації грошових потоків. Основні об'єкти оптимізації грошових потоків. Негативні наслідки дефіцитного грошового потоку. Негативні наслідки надлишкового грошового потоку. Вирівнювання грошових потоків. Синхронізація грошових потоків. Планування обсягів та структури грошових потоків підприємств. Послідовність плану надходження та витрачання грошових коштів. Основні методи прогнозування та планування грошових потоків. Методи проведення кількісного аналізу у процесі моделювання прогнозних та планових параметрів грошових потоків.	1
Змістовий модуль 3		
Сутність фінансової стратегії організації, методи її розробки та реалізації	Сутність фінансової стратегії. Мета та завдання фінансової стратегії. Складові фінансової стратегії. Етапи розробки і реалізації фінансової стратегії підприємства. Стратегічний фінансовий аналіз та методи його здійснення. Мета фінансового аналізу. Види аналізу. Особливості зовнішнього фінансового аналізу. Основний зміст зовнішнього фінансового аналізу. Внутрішньогосподарський (внутрішній) фінансовий аналіз. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Оцінка майнового стану та структури капіталу підприємства. Аналіз фінансової стійкості. Аналіз ліквідності. Аналіз ефективної діяльності та ділової активності. Аналіз положення підприємства на ринку цінних паперів.	1
Формування стратегічних цілей фінансової діяльності та прийняття стратегічних фінансових рішень в організації	Стратегічні цілі фінансової діяльності підприємства. Ознаки стратегічних цілей. Класифікація стратегічних цілей. Процес формування стратегічних цілей. Етапи формування стратегічних цілей. Процес прийняття стратегічних фінансових рішень. Етапи процесу прийняття стратегічних фінансових рішень. Вибір головної фінансової стратегії підприємства. Формулювання фінансової політики підприємства. Формування портфеля можливих стратегічних	0,5

	фінансових альтернатив. Оцінка і відбір стратегічних фінансових альтернатив. Складання програми стратегічного фінансового розвитку підприємства. Оцінка розробленої фінансової стратегії.	
Дослідження фактору ризику при формуванні фінансової стратегії організації. Антикризове фінансове управління	Сутність та види фінансових ризиків. Систематичний (ринковий) ризик. Несистематичний (специфічний) ризик. Кількісна та якісна оцінка фінансового ризику. методів оцінки імовірності виникнення фінансових ризиків. Розрахунки середньоквадратичного відхилення, коефіцієнта варіації та β -коефіцієнта. Механізми нейтралізації фінансових ризиків. Вплив ризиків на формування та реалізацію фінансової стратегії організації. Економічна сутність та класифікація фінансових криз підприємств. Сутність банкрутства. Причини банкрутства. Система банкрутства та підтримки неплатоспроможного підприємства. Діагностика фінансової кризи підприємства. Існуючі моделі прогнозування банкрутства. Система внутрішніх, зовнішніх та внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства. Фактори, які можуть зумовити фінансову кризу на підприємстві.	0,5

7. Теми практичних занять

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1		
Сутність управління фінансами організації	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	1
Методичні основи системи забезпечення управління фінансовими ресурсами організації	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	1
Змістовий модуль 2		
Управління активами організації. Управління капіталом організації	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	1
Управління грошовими потоками організації	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	1
Змістовий модуль 3		
Сутність фінансової стратегії організації, методи її розробки та реалізації	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	1
Формування стратегічних цілей фінансової діяльності та прийняття стратегічних фінансових рішень в організації	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	0,5

Дослідження фактору ризику при формуванні фінансової стратегії організації. Антикризове фінансове управління	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	0,5
---	--	------------

8. Індивідуальне завдання (ІЗ)

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» виконується у формі контрольної роботи (КР). Виконання контрольної роботи передбачає формування професійних навичок щодо фінансового менеджменту.

9. Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено на лекційні заняття, самостійну роботу і практичні завдання. Поточний контроль проводять в аудиторії в строки проведення поточного контролю, а бо в дистанційному курсі, у формі тестів.

Система поточного контролю базується на застосуванні таких форм контролю: усне опитування за матеріалами лекцій; виконання практичних завдань; розв'язання задач і проблемних ситуацій; опитування студентів за кожним змістовним модулем; контроль виконання практичних завдань; тестування у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE.

Підсумковий контроль проводять за екзаменаційними білетами або у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE. Умовою допуску до підсумкового контролю є те, що сума накопичених балів за кожним змістовним модулем повинна бути більше половини балів від максимально можливих.

Структура навчальної дисципліни і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів				
	усього	практ.	лаб.	самостійна робота	
				завдання	модульний контроль
МОДУЛЬ	100				
Змістовий модуль 1	15	2		3	10
Змістовий модуль 2	20	2		8	10
Змістовий модуль 3	20	4		6	10
Індивідуальне завдання	15			10	5
Підсумковий семестровий контроль	30			0	30

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю	Розподіл балів
Змістовий модуль 1	15
Практичне завдання №1 (виконання завдання щодо визначення основних понять, сутності, змісту та функцій фінансового менеджменту; усна доповідь з питань)	1
Практичне завдання № 2 (виконання завдання щодо організаційного, інформаційного та правового забезпечення фінансового менеджменту; усна доповідь з питань)	1
Завдання до самостійної роботи №1 (виконання завдання щодо оцінки майбутньої і теперішньої вартості грошей з урахуванням фактора інфляції)	3
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ1 (тест в Moodle)	10
Змістовий модуль 2	20
Практичне завдання № 3 (виконання завдання щодо визначення особливостей управління оборотними та необоротними активами підприємства; усна доповідь з питань)	1
Практичне завдання № 4 (розв'язування практичних завдань щодо ефективності управління грошовими потоками підприємства)	1
Завдання до самостійної роботи № 2 (виконання завдання щодо планування обсягів та структури грошових потоків підприємств)	8
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ2 (тест в Moodle)	10
Змістовий модуль 3	20
Практичне завдання № 5 (виконання завдання щодо визначення сутності фінансової стратегії підприємства та методів її розробки; усна доповідь з питань)	1
Практичне завдання № 6 (виконання завдання щодо розташування етапів формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства у необхідній послідовності виконання)	1
Практичне завдання № 7 (виконання завдання щодо вибору та реалізації фінансової стратегії підприємства за показниками прибутковості)	1
Практичне завдання № 8 (виконання завдання щодо визначення фактору ризику при формуванні фінансової стратегії організації; усна доповідь з питань)	1
Завдання до самостійної роботи №3 (виконання завдання щодо аналізу фінансової ситуації підприємства за методом Credit-men)	6
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ3 (тест в Moodle)	10
Індивідуальне завдання (КР)	15
Підготовка розрахункової частини	10
Презентація та захист КР	5
Підсумковий семестровий контроль – диф. залік	30
Теоретичне питання	10
Тестові завдання	10

Практичне завдання	10
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ	100

Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Рівень компетентності	Чотирибальна/двобальна шкала	
		екзамен	залік
90-100	високий	відмінно	зараховано
82-89	достатній	добре	
74-81			
64-73	середній	задовільно	
60-63			
35-59	низький	незадовільно	не зараховано
0-34			

10. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Дистанційний курс навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 – Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування») / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=963>

2. Кондратенко Н.О., Браташ М.В. Фінансовий менеджмент: конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 – Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування»/ Н.О. Кондратенко, М.В. Браташ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 65 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua>

3. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 – Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. Н.О. Кондратенко, М.В. Браташ. – Харків : ХНУМГ ім. Бекетова, 2022. – 25 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua>

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Kondratenko N.O. Methodical approach to assessing the level of construction company financial security / N. O. Kondratenko, L. B. Kovalenko, D. A. Novikov, M. K. Gnatenko // Financial and credit activity: problems of theory and practice. 36. наук. праць – 2019. №29. – С. 287 – 295. **Web of Science** <http://fkd.org.ua/article/view/171902>

2. Kondratenko, N.O. Organizational and methodical provision of the financial and economic security management of the enterprise / N.O. Kondratenko H. O. Doroshenko, I. A. Ternova, S. N. Babych, O. G. Dorosheko // Financial and credit activity: problems of theory and practice. Зб. наук. праць – 2020. Т. 1, № 32. – С. 129 – 1375. **Web of Science** <http://fkd.org.ua/article/view/200301>

3. Фінансовий менеджмент: підручник / Г. О. Партин Н. Є. Селюченко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки 2018.-388 с. – Режим доступу: <https://finance.lviv.ua/pidruchnyky-ta-navchalni-posibnyky/>

4. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.] – Житомир : ЖНАЕУ, 2018. – 320 с. – Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/9657/3/Finansoviy_menedzment_2018_320.pdf

5. Green, D. What Is Quality in Higher Education? – Taylor & Francis: Bristol. – 2004. – Електронний ресурс : <https://eric.ed.gov/?id=ED415723>

Обладнання, устаткування, програмні продукти

1. Мультимедійний проектор – 1 од.; ноутбук HP – 250 G3 – 8 од.; ноутбук Lenovo G505 – 1 од.; ноутбук Asus X551 MAV – 1 од. Кабінет кафедри менеджменту і публічного адміністрування, № 609 бмк (з доступом до мережі Інтернет).

2. Пакет ліцензійного програмного забезпечення Microsoft Office 365 (встановлено на обладнанні, розташованому в кабінеті кафедри менеджменту і публічного адміністрування, № 609 бмк, та надано викладачам та здобувачам для здійснення освітнього процесу).